

Henkilöstön saatavuus: Allianssi- & ammatinharjoittajamallit

Henkilöstöjaosto 10.9.2024

henkilöstöjohtaja Monica Hostio

Tausta

- Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys koetaan tärkeiksi, myös osana asiakastyön jatkuvuutta
  - Sote-ammattilaisten eläköityminen valtakunnassa, noin 20 % Keusoten henkilöstöstä eläköitynee seuraavan viiden vuoden aikana
  - Vaikka uusia toimintamalleja valmistellaan sote-palvelutuotannon kustannusten hillitsemiseksi ja hoidon jatkuvuuden parantamiseksi, niin allianssi- ja ammatinharjoittajamallit ovat työnantajan näkökulmasta joustavia tapoja varmistaa henkilöstön riittävyys tulevaisuudessa
    - allianssin valmistelutyössä tavoitteina tunnistettu muun muassa henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden vahvistaminen sekä henkilöstöresurssin tehokas hyödyntäminen
    - Ammatinharjoittamalli mahdollistaisi joustavan mahdollisuuden työllistyä sote-alalle
- Henkilöstöohjelma osana hyvinvointialueohjelmaa
  - **vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen, riittävyteen ja pysyvyyteen, esim.**
    - allianssit
    - ammatinharjoittajamalli

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Tilannekatsaus allianssivalmisteluun

KEUSOTE.FI

Agenda

1. Allianssivalmistelun tavoite ja kokonaiskuva

2. Allianssivalmistelun eteneminen

3. Henkilöstövaikutukset

Agenda

1. Allianssivalmistelun tavoite ja kokonaiskuva

2. Allianssivalmistelun eteneminen

3. Henkilöstövaikutukset

Tausta: allianssivalmistelu linkittyy osaksi hyvinvointialueen laajempaa strategista ja toiminnallista kehittämistä

- Allianssin periaate linkittyy osaksi laajempaa **strategiaa ja palvelustrategiaa**
  - ”Palvelut tuotetaan yhdessä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.”
  - ”Hyvinvointialue käy jatkuvaa markkinavuoropuhelua tulevaisuuden palvelutarpeen osalta, varmistaen oikean suuntaisen markkinaohjauksen ja tarjonnan oikea-aikaisesti.”

- Allianssivalmistelu tehdään osana **hyvinvointialueohjelman** toimeenpanoa, jonka tavoitteena on:
  - ”Turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sote- ja pelastuspalvelut.”
  - ”Taloudellisten tavoitteiden lisäksi ohjelmalla pyritään yhtenäistämään hyvinvointialueen toimintaa yli palvelualueiden ulottuvien, sujuvien palveluketjujen muodossa.”
  - Allianssi valmistellaan osana ohjelman 3. kärkeä: *palveluiden tuotantorakenteeseen vaikuttaminen*

- Keväällä 2024 hyväksytyssä **tuottavuus ja taloudellisuusohjelmassa** on linjattu allianssista ja on määritetty allianssin alustavat kustannussäästötavoitteet vuosille 2024-2026
  - Allianssimallit otetaan käyttöön osana palvelutuotantoa, vaikuttaen erityisesti palveluiden ostoihin
  - Ikääntyneiden väestövastuuallianssit (2,5M€)
  - Suun terveydenhuollon väestövastuuallianssit (0,5M€)

Allianssimallissa on useampia palveluntuottajia, jotka sitoutuvat yhteisiin toimintaperiaatteisiin ja tavoitteisiin

Mikä on allianssi?

Allianssimallissa sopimusosapuolet:

- Sitoutuvat allianssin toimintaperiaatteisiin, yhteistoimintaan ja luottamuksen rakentamiseen
- Muodostavat yhteisen organisaation
- Asettavat yhteiset tavoitteet
- Sitoutuvat yhteiseen kaupalliseen malliin ja avoimiin kirjoihin (open book) perustuvaan suunnitteluun ja laskutukseen
- Jakavat hankkeen hyödyt ja riskit
- Päättävät allianssin asioista yhdessä
- **Allianssimalli ei ole sama asia kuin ulkoistus!**

Miksi allianssimalli sote-palveluihin?

Allianssin yleisiä tavoitteita:

- Saada vaikuttavuus ja asiakastarpeet palveluntuotannon ytimeen
- Yhdistää julkisen, yksityisen (ja kolmannen sektorin) parhaat osaamiset ja tiivistää yhteistyötä näiden välillä
- Yhteistyön kautta lisätä toiminnan tuottavuutta jakamalla parhaita käytäntöjä ja toimintatapoja
- Edistää toiminnan jatkuvaa kehitystä

KEUSOTE

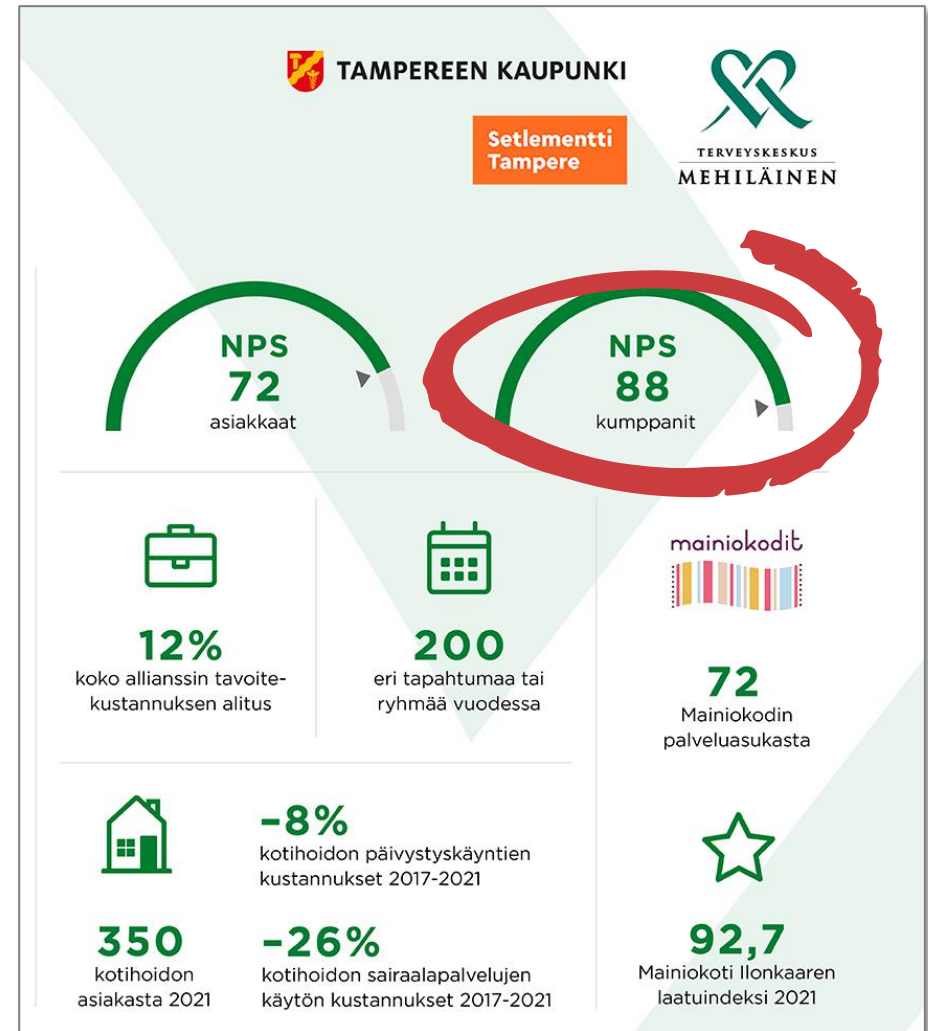
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Lähde: hankintakeino

CASE: Tesoman hyvinvointialianssi Tampereella

- Tampereen kaupungin ja Mehiläisen allianssi oli Suomen ensimmäinen hyvinvointipalvelujen allianssi. Tesoman hyvinvointikeskus aloitti vuonna 2018
- Allianssi tuottaa Tesomalla alueen 23 000 asukkaan hyvinvointipalvelut esim. terveysasemapalvelut, suun terveydenhuoltoa sekä ikääntyneiden kotihoitoa ja asumispalveluita
- Tesoman allianssi alitti sen ensimmäiselle sopimusjaksolle 1.4.2018–31.12.2021 asetetun tavoitekustannuksen 12 prosentilla (46M€ toteuma vs. 52,6M€ tavoite). Myös lääkäriin ja hammashoittoon pääsee nopeasti sekä asiakaspalaute on ollut erinomaista. Lisäksi allianssikumppaneiden tyytyväisyys on ollut korkea (**NPS 88**)

✓ Allianssi tunnistettu potentiaalisesti palveluiden tuotantotavaksi myös Keusotessa

Kuva: Tesoman allianssin toimintajakson 2018-2021 avaintiedot
Lähde: Mehiläinen.fi

Keusotessa allianssin kohteena ovat ikääntyneiden palvelut ja suun terveydenhuolto

Allianssin perustaksi valitut palvelukokonaisuudet

1

**Ikääntyneiden
palvelut**

2

**Suun
terveydenhuolto**

Tarkemmat palvelut ja väestövastualueet määritetään seuraaviin tekijöihin:

- Palvelutuotannon riittävä koko euromääräisesti vastaamaan kustannussäästötavoitteisiin
- Riittävä väestöpohja tehokkuuden edistämiseksi, mutta ei voi kattaa liian suurta aluetta Keusotesta
- Toiminnalle tunnistetut kehityskohteet:
  - Palvelutuotannon haasteet joita voitaisiin allianssissa ratkoa
  - Nykyisten tilojen haasteet ja tilaratkaisut niihin
  - Palvelutuotannon nykyinen tehokkuus ja tuottavuuspotentiaali
- Alueiden maantieteellinen sijainti suhteessa toisiinsa ja alueiden erityispiirteiden huomiointi

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Allianssihankkeen tavoitteena isossa kuvassa on hillitä kustannuksia, ratkoa toiminnan haasteita sekä parantaa asiakkaille tarjottavien palveluiden laatua

Kustannuskasvun hillitseminen

- Palveluiden kysynnän ja kustannusten ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa, erityisesti väestön ikääntymisen myötä ja myös suun terveydenhuollossa
- Uusien toimintamallien ja yhteisten tavoitteiden hakeminen perinteisten ostopalveluiden ja ulkoistusmallien tilalle hilliten palveluiden ostojen kustannuskasvua
- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa määritetty jo alustavat kustannushyötytavoitteet ikääntyneiden palveluille (2,5M€) ja suun terveydenhuollon palveluille (0,5M€) vuodesta 2026 alkaen

Ratkaisut toiminnan haasteisiin ja erityiskysymyksiin

- Tilat: tarve uudistaa nykyistä osittain heikossa kunnossa olevaa tilakantaa sekä kehittää kestäviä asumisen ratkaisuja ja palveluverkkoa
- Teknologiat ja digipalvelut: allianssin kautta kyvykkyyden ja yhtenäisten ratkaisujen hakeminen mm. kotiin vietäville teknologioille

Palveluiden laatu ja vaikuttavuus

- Väestövastuumallin kautta koko väestön terveyden parantaminen ja palveluketjujen saumaton toiminta eri palvelumuotojen välillä
- Ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitäminen, hoidon jatkuvuus ja päivystyksen käytön vähentyminen
- Palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen

Agenda

1. Allianssivalmistelun tavoite ja kokonaiskuva

2. Allianssivalmistelun eteneminen

3. Henkilöstövaikutukset

Allianssivalmistelun aikataulu: strategiavaihe lähestyy päätöstään, alkusyksystä tarkoitus siirtyä poliittisen esittelyn kautta kilpailutukseen

Agenda

1. Allianssivalmistelun tavoite ja kokonaiskuva

2. Allianssivalmistelun eteneminen

3. Henkilöstövaikutukset

Tarkkoja alueita ja palveluita ei ole vielä päätetty, joten tarkkaa henkilöstömäärää johon allianssi vaikuttaa ei voida vielä tarkasti sanoa

	IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT	SUUN TERVEYDENHUOLTO
Tunnistettuja tavoitteita	<p><u>Asiakkaat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laatu ja vaikuttavuus • Toimintakyvyn ylläpito • Saatavuus <p><u>Toiminta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kustannusten hillitseminen • Kestävä palvelurakenne • Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys	<p><u>Asiakkaat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoitoon pääsy ja hoidon sujuvuus • Hoidon vaikuttavuus <p><u>Toiminta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kustannusten ja palvelukysynnän hillitseminen • Tilaratkaisut • Henkilöstöressurssin tehokas hyödyntäminen
Alustavasti määritelty väestövastuualue ja palvelut	<p><u>Alue</u></p> <p>1-2 kunnan alue tai n. 90 000 väestöpohja, josta ikääntyneen väestön osuus määritellään erikseen</p> <p><u>Palvelut</u></p> <p>Koko palveluketjun osalta tarkastellaan vaihtoehtoja, erityisesti asumispalvelut ja kotihoito</p>	<p><u>Alue</u></p> <p>1-2 kunnan alue, n. 30 000 väestöpohja, tarkentuu valmistelun edetessä</p> <p><u>Palvelut</u></p> <p>Kaikkien ikäryhmien suun terveydenhuollon kiirettömän ja kiireellisen hoidon palvelut</p>

Tavoitteet ja vaikutukset henkilöstön suhteen

Tavoitteet henkilöstön suhteen

- Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys koetaan tärkeiksi, myös osana asiakastyön jatkuvuutta
- Allianssin valmistelutyössä tavoitteina tunnistettu muun muassa henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden vahvistaminen sekä henkilöstöresurssin tehokas hyödyntäminen
- Lisäksi valmistelutyössä on pohdittu henkilöstötyytyväisyyden mittarointia ja linkittämistä osaksi allianssin korvausmallia
- **Tavoitteena ei ole vähentää henkilöstöä!**

Mahdolliset henkilöstövaikutukset

- Tarkat henkilöstövaikutukset selviävät osana tuottajien kanssa käytäviä lopullisia neuvotteluja
- Työnantaja voi säilyä samana tai voi liittyä liikkeenluovutuksia riippuen neuvotteluista

Esimerkki Pirkanmaan Tesoman allianssista:

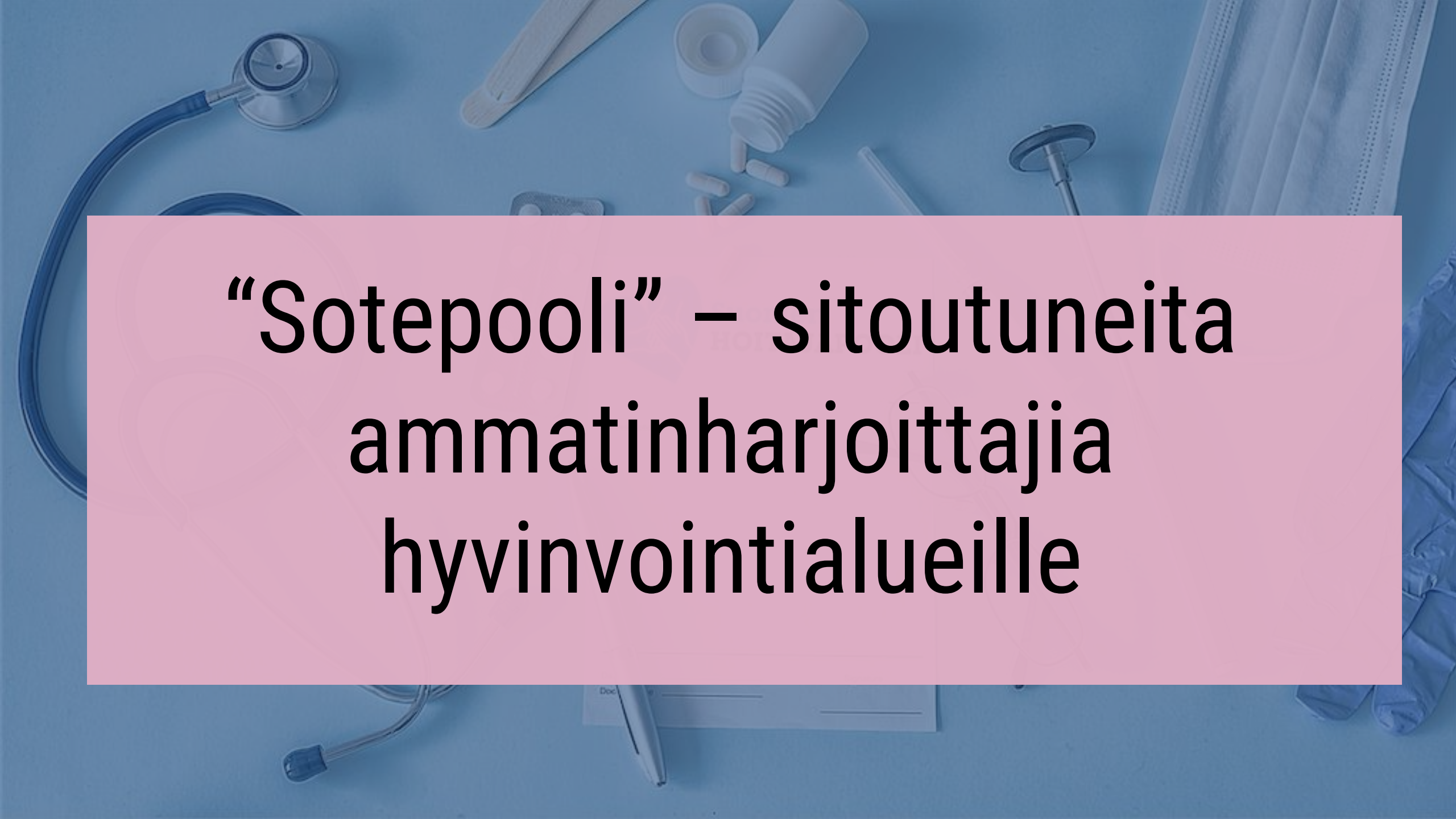
- Ei perustettu uutta erillistä organisaatiota
- Ei tehty liikkeenluovutuksia, vaan allianssiin piti erikseen hakea töihin
- Sieltä mistä väheni toiminta allianssin perustamisen seurauksena, niin avattiin sisäinen haku työntekijöille
- Valittu palveluntuottaja (Mehiläinen) vastaavasti rekrytoi oman henkilöstönsä allianssiin

Ammatiharjoittajamalli

Tausta

- Keusotessa jatkokehitetään terveydenhuollon avovastaanoton tiimimallia yhteistyössä henkilöstön kanssa
- IDEA: Ammatinharjoittajapilotti sovitulle väestövastuualueelle, joka kohdistuisi muihinkin kuin lääkäreihin (lääkäri, hoitaja, fysioterapeutti?)
  - tavoitteena löytää kiinnostuneet nykyisestä henkilöstöstä (takaportti: paluu aikaisempaan virkaan/toimeen, jos pilotti ei onnistu tavoitteiden mukaisesti)
  - tuki ammatinharjoittajaksi ryhtymisessä sekä alusta, joka hoitaa talouden prosessit (eläkevakuutus yms)
    - yrittämisen esteiden poistaminen
  - yhteinen kehitystyö pilottiin osallistujien kanssa
    - potilasprosessi
    - ansaintalogiikka (perusansainta + insentiivit)
- Vasta keskusteluasteella ja yhteisesti pohdittavaksi, mitään päätöksiä asiasta ei ole tehty
  - mahdollisuus omalle henkilöstölle

A top-down view of various medical supplies including a stethoscope, a syringe, a pill bottle, a pair of gloves, and a face mask, all arranged on a light blue surface. A semi-transparent pink rectangle is overlaid in the center, containing text.

**“Sotepooli” – sitoutuneita
ammattinharjoittajia
hyvinvointialueille**

Ammatin- harjoittajatiimit perusterveyden- huoltoon - pilotti

- Mahdollistetaan ammatinharjoittajuus perusterveydenhuollossa potilaita hoitaville työntekijöille
- Yhtiö huolehtii käytännön asiat ammatinharjoittajien puolesta (ilmoitukset, kirjanpidon jne) ja HVA:n ja ammatinharjoittajien väliset sopimukset ja veloitteet (ja rekrytoinnin?)
- Sovittuja HVA:n asukkaita hoitava tiimi koostuu ammatinharjoittajista. Yhteen tiimiin voi kuulua esimerkiksi
  - 2 lääkäriä
  - 3 sairaanhoitajaa
  - 1 terveydenhoitaja
  - ½-1 fysioterapeutti
- Pilottiin valitaan koetiimit nykyisistä työntekijöistä vapaaehtoisuusperiaatteella
  - Hoidon jatkuvuus ei vaarannu
  - Lisää työtyytyväisyyttä, kun autonomia lisääntyy
  - Yhtiö informoi, mikä muuttuu yksittäisen työntekijän osalta, kun siirtyy ammatinharjoittajaksi; plussat ja miinukset työntekijän näkökulmasta. Siirtymästä tehdään mahdollisimman helppoa ja saumatonta ammattilaisille ja HVA:lle
- Ammatinharjoittajat työskentelevät omilla Y-tunnuksilla, yhtiö huolehtii
- Ratkaistavaa: HVA:n kilpailutusvelvoite on ratkaistava jossain vaiheessa? Miten taklataan?

Ammatin- harjoittajatiimi – toimintamalli esimerkki

- Lääkärit ja hoitajat ovat ammatinharjoittajia yhteisessä tiimissä perusterveydenhuollossa
- Tiimissä on esim. 2 lääkäriä, 3 hoitajaa (+ 1 terveydenhoitaja, 1 fysioterapeutti)
  - Sijaistuksista sovitaan tiimin sisällä, lomakautena resurssi on vähäisempi. Aina saatavilla omasta tiimistä vakituinen 1 lääkäri ja 2 hoitajaa. Oman väestön potilaat voivat pääsääntöisesti odottaa kiireettömien asioiden kanssa omaa ammattilaista lomakausien yli
  - Terveydenhoitaja voi olla mukana tiimissä, lomakaudella sijaistus tiimien välillä
  - Fysioterapeuttiresurssi lomakausina vähäisempi, sijaistus tiimien välillä
  - Tulevaisuudessa tiimissä mukana myös koulutuksessa oleva nuori lääkäri
- Tiimiläiset suunnittelevat itse lähityön ja etätöiden suhteen. HVA:n tilojen käytön optimointi? Tilatarve vähenee, kun tiimistä osa työskentelee aina etänä, säästö HVA:lle
- Tiimi sopii keskenään työnjaon (hoitajien osalta vastaanotto/toimistotyön jako).
  - Potilas ottaa yhteyttä omaan tiimiin ja ohjautuu aina samalle lääkärille.
  - Yhteydenoton voi käsitellä kuka vaan tiimin ammattilainen, joko omalääkäri suoraan (chat, viestit) tai joku tiimin hoitajista (puhelin, chat)
  - Potilaan asiaa käsittelevä hoitaja voi olla kuka tahansa tiimin kolmesta hoitajasta.
- Tiimille sovitaan väestö, yhdelle lääkärille 1200-1500 potilasta, lääkäri päättää itse väestönsä koon, kolme hoitajaa vastaa kahden lääkärin väestöstä
- Tiimille ohjautuvat kaikki kiireettömät oman tiimin kontaktit puhelimen, oirearvioiden ja chatin kautta
  - Puhelimessa tunnistus puhelinumeroon perusteella ja ohjaus numeron perusteella automaattisesti omalle tiimille, mahdollisuus varata soittoaika omalle tiimille myös netistä/digialustalla
  - Chatissa/oirearvioissa tunnistus vahvalla tunnistautumisella ja ohjaus automaattisesti oman tiimin käsittelyyn
  - Viestiominaisuudet (digialusta) omalle tiimille, palvelulupaus annetaan (1-3pv), tiimi päättää itse
  - Kiireellisissä asioissa ohjataan yhteydenotto 116117 (puhelin tai chat)

HVA:n näkökulma pilottiin

Edut ja hyödyt

- HVA:lle sopimukset valmiiksi ammatinharjoittajien kanssa
  - Vähäinen riski
  - Työnantajavelvoitteet jäävät pois
  - Työntekijäpula helpottaa
- Sitoutuneet työntekijät, kun palkkiomalli kannustaa saman väestön hoitamiseen pitkäjänteisesti, hoidon jatkuvuuteen ja hyvään hoitoon
- Hoidon jatkuvuus lisääntyy, jolloin päivystyskäynnit vähenevät
- Hoidon saatavuus lisääntyy (tiimin potilailla)
- Kustannussäästö mahdollinen, seurattava

Pilotti ammatin- harjoittajan näkökulmasta

Edut, hyödyt

- Paremmat edut, kannustava palkkaus, sitoutuneisuudesta palkitaan
- Autonomia lisääntyy
  - Oma työtahti
  - Lomien sopiminen joustavasti oman tiimin sisällä
  - Potilaille tavoitettavissa omien mieltymysten mukaan, esimerkiksi osa haluaa hoitaa asiat kellonajasta riippumatta nopeasti vastaamalla vaikka chatviestiin, toisille on tärkeää rajoittaa työaika ja saavutettavuus tiettyyn ajankohtaan

Pilotti ammatin- harjoittajan näkökulmasta

Riskit, uhat ja pelot

- Työyhteisön menetys
  - kollegojen konsultaatiomahdollisuus ja yhteiset meetingit säilytettävä?
- Pelko liiallisesta sitoutumisesta ja työsidonnaisuudesta
  - Kuormittavatko potilaat yhtä ammattilaista liikaa, kun potilaita ei saa enää helposti siirrettyä toiselle kollegalle?
  - Saadaanko lomat ja koulutuspäivät sovittua?
  - Kuka hoitaa potilaat kun sairastun?
  - Väestön sairastuvuus; millä perusteella oma väestö jaetaan? Väestön koko?
    - Maantieteellinen jako ei ole tasaveroinen
    - Listamalli? Potilas valitsee lääkäriensä?
    - Mahdollistetaanko väestön kasvattaminen ammattilaisen toiveiden mukaan? Min ja max määrittely?

Keskustelualoite pilotista tullut:

- Kari-Mikael Markkanen
  - yli 20 vuoden kokemus sovellus- ja palvelukehityksestä, digitaalista liiketoimintaista, asiakkuuksien hallinnasta ja johtamisesta finanssi-ict:ssä ja pankkiliiketoiminnassa sekä Sitrassa että julkisomisteisten yhtiöissä
- Rita Arjonen
  - johtava lääkäri, Kaiku 24 hyvinvointialueiden digilääkäripalvelut
  - kunta, hva kokemus
- Anne Karvonen
  - Omapaja, kevytyrittäjien tuki
- Timo Kyyriäinen
  - Meklari
  - Suomen hoitajapooli